

CHIN. IND. SPEC. REST.

Een verdwijnend
Nederlands fenomeen

VOLKSEDTIE

UITGEVERIJ RUBINSTEIN

1. Rotterdam, Foe Hing

Inhoud

Lekker veel, voor weinig	7	Aan iedere zaak zitten twee kanten	147
Bijna 1100 keer naar de Chinees	11	Sambal bij?!	153
“Pinda pinda, lekka lekka. 5 cent”	15	Parkeerplek genoeg	161
Foe yong hai op stand	21	Klassiek in rood en wit	171
Bemind in de plint	43	Chin. Ind. Spec. Rest.	187
Elk dorp een kerk en een Chinees	65	Een stukje oriëntaalse beleving	201
Elke wijk met 10.000 inwoners een Chinees	83	In Holland staat een huis	217
Babi pangang in een jaren '70-setting	101	Een beetje vreemd, maar wel lekker	233
Een nieuwe kans	111	Een gevel als een wokpan	241
Dineren in een gemoedelijke ambiance	121	De bamiboot en de kroepoekkerk	247
Inworp 20 cent	127	Met leedwezen delen wij u mee...	255
Koe lo yuk (met nadruk op koe)	135	Laatste oprispingen	263
Hoog niveau	139	Register	274

Lekker veel, voor weinig

Ik kom hier al 30 jaar. Het originele personeel is nog steeds aanwezig, aangevuld met (denk ik) de nieuwe generatie. Kwaliteit zeer constant en goed. Babi pangang ++. Service is correct en enigszins stoïcijns. Sfeer in het restaurant is aangenaam, maar erg oubollig met de cliché Chinese muziek.

RECENSIE OP EET.NU

◀ Alle hoofdstukken beginnen met een wervelende recensie over een Chinees-Indisch restaurant zoals deze door bezoekers (uit liefde of uit woede) op de recensiesite Eet.nu zijn gezet. Deze recensies hebben geen betrekking op de in het hoofdstuk genoemde restaurants. 🍴

7 Het Chinees-Indische restaurant uit mijn jeugd bestaat niet meer. De Oude Prins, de dorpschinees van Bergen, is enkele jaren geleden gezwicht voor de moderne tijd. Een tijd waarin blijkbaar geen plaats meer is voor vertrouwde gerechten als babi pangang, foe yong hai en een portie saté. Een tijd waarin blijkbaar ook geen plaats meer is voor doorgeefluikjes, Chinese muzak en systeemplafonds met messing strips.

De grote verbouwing van De Oude Prins vond plaats in 2011. Nog best laat eigenlijk, want in dat jaar was menig ander traditioneel Chinees-Indisch restaurant in ons land allang al getransformeerd tot een moderne vreeschuur. En toch was het schrikken toen nietsontziende werklieden op een ochtend een steiger tegen de muren van ‘onze’ Chinees aanzetten. Iets te vaak is namelijk gebleken dat dat een slecht teken is voor wie het aloude Chin. Ind. Rest. een

warm hart toedraagt. Die vrees bleek terecht: ijverige schilders verfdde de woorden ‘Chinees-Indisch’ naar de vergetelheid en vervingen deze door het modernere klinkende ‘Oriëntaals’.

Ergerlijker dan de verdwenen woorden is dat met deze renovatie ook het vertrouwde interieur van De Oude Prins in grote vuilcontainers verdween. Daarmee werd namelijk ook een deel van mijn jeugd bij het grofvuil gezet. Voor de huidige generatie kinderen is het misschien de normaalste zaak van de wereld om met hun ouders naar een restaurant te gaan. In mijn kinderjaren, ik heb het over de jaren tachtig, gingen we bijna nooit uit eten. Dat was te decadent. Of simpelweg te duur. Alleen bij speciale gelegenheden aten we weleens buiten de deur. Op de trouwdag van mijn ouders bijvoorbeeld. Elk jaar weer gingen we op deze 13e april met het hele gezin naar de Chinees. Naar De Oude Prins in

Bergen dus, maar een enkele keer lonkte het avontuur en belandden we bij Chinees-Indisch restaurant Peking in Warmenhuizen. Ook al zo'n pareltje.

We namen dan bij voorkeur plaats aan de tafel naast het aquarium waarin goudvissen en guppy's verveeld hun rondjes zwommen. We zaten op van die ongemakkelijke zwarte stoelen met bekleding in pasteltinten en we bewonderden de beeldjes van draken, Chinese wijsgeren en zwaaiende katten. Uit de krakerige luidsprekers klonken hits uit de jaren zeventig en tachtig, maar dan vermomd als wanstaltige synthesesizerdeuntjes.

Mijn vader bestelde steevast een portie babi pangang, wat hij dan babi pang pang noemde. Mijn moeder probeerde nog iets met veel groente, zoals tjap tjoy, en mijn broers en ik wilden bami met veel saté. En een bananensplit toe.

8

Zodra de nauwelijks Nederlands sprekende serveerster de warmhoudplaatjes op tafel zette, en daarbij bitste: "Uitkijken! Heet!", dan wist je dat het eten niet lang meer op zich zou laten wachten. Maar eerst nog een nieuw colaatje en een vers bakje kroepoek.

Nadat we in moordend tempo het godenmaal hadden verorberd, likten m'n broers en ik tevreden de borden schoon. Ondertussen staken mijn ouders aan tafel een welverdiende sigaret op. Weer een jaar huwelijk succesvol achter de rug.

Dat wij bij speciale gelegenheden de gang naar de Chinees maakten, was niet vreemd. Vrijwel alle gezinnen in de

jaren zeventig en tachtig deden precies hetzelfde als er wat te vieren was. Tot mijn diepe ontsteltenis is deze heerlijke Hollandse traditie al jaren tanende. Het moet tegenwoordig allemaal maar hip en exotisch en daar passen warmhoudplaatjes en bakjes kroepoek niet meer bij. De traditionele Chinees dreigt uit ons straatbeeld te verdwijnen. En dat gaat de laatste jaren in een rap tempo.

9 Doodzonde, want ik houd van die ouderwetse Chinese restaurants. Vooral wanneer er 'Chin. Ind. Rest.' op de gevel staat. Waar in Nederland je je ook bevindt, zodra je een uithangbord met daarop deze afkorting ontwaart, gevolgd door klassieke namen als De Lange Muur, Kota Radja of Peking, dan weet je waar je aan toe bent. Geen pretenties, geen poeha, maar gewoon: een eerlijke maaltijd. Voor weinig. Ik gedij geloof ik ook het beste bij lage verwachtingen. Net als de andere bezoekers waarschijnlijk. Het echtpaar met het doodgebloede huwelijk dat zwijgend tegenover elkaar een biertje wegdrinkt, de ietwat morsige man aan het tafeltje bij het raam die eenzaam en alleen een flinke rijsttafel weet weg te stouwen, het luidruchtige voetbalelftal dat elke zondag weer de teleurstelling komt verwerken.

Het Chinees-Indische restaurant uit mijn geboortedorp is nu dus geen Chin. Ind. meer. Er staat tegenwoordig sushi op de kaart. En gesneden ossenhaas in Thaise limoensaus. De serveerster is een Nederlandse havo-scholiere, het interieur is fris wit en mauve geschilderd, de stoelen zijn comfortabel en uit de computer klinkt onbestemde loungemuziek.

Zucht. En zo vergaat het dus steeds meer Chinees-Indische restaurants.

Gelukkig hangt er aan de zijkant van De Oude Prins, boven de deur van de afhaalruimte, nog altijd een lichtbak met 'Chin. Ind. Rest.' erop. De Chinese restaurants mogen dan wel in hoog tempo worden omgebouwd, de meeste afhaalruimtes lijken de dans vooralsnog te ontspringen. Daar staan nog gewoon de overbekende gerechten op de kaart die via een doorgeefluikje tot je komen. Daar ligt nog gewoon een beduimelde leesportefeuille op tafel. Daar krijg je nog gewoon je wachtbiertje. En daar krijg je nog gewoon de vraag of je 'sambal bij' wilt.

Nog wel. Laat dit in godesnaam tot in de eeuwigheid zo voortduren.

Bijna 1100 keer naar de Chinees

Het restaurant is klein en gedateerd, en voor een bestelling loop je langs etende mensen. Eigenlijk best gezellig vinden wij. Of zij daar ook zo over denken is een 2e. We nemen een Chinese rijsttafel voor 2 personen en kunnen met 3 mensen daar makkelijk van eten, zelfs een lunch voor de volgende dag zit er nog in. Beetje raar is dat de lychees die bij het diner horen gewoon in blik worden meegegeven. De meisjes achter de counter zijn vriendelijk en geven ons een kalender mee die nu fraai op het toilet prijkt.

RECENSIE OP EET.NU

11 Het Chinees-Indische restaurant waarmee generaties Nederlanders zijn opgegroeid, dreigt uit te sterven. En toch is dit culturele en culinaire fenomeen nog springlevend. Althans, als ik af mag gaan op wat dit boek allemaal al teweeg heeft gebracht. Nog voordat de eerste druk goed en wel in de winkels lag, stroomden de reacties via social media al binnen. Velen bleken de liefde voor de Nederlandse Chinees te delen en omarmden de zoektocht naar alle nog bestaande Chin. Ind. Spec. Rest.'s. Een zoektocht die ook werd opgepikt door de media: vrijwel elke krant en talloze radio- en tv-programma's hebben uitgebreid aandacht aan dit project besteed. Nog altijd krijg ik dagelijks mails van mensen die hun herinneringen aan een Chinees-Indisch restaurant op papier hebben gezet of een foto sturen van hun favoriete afhaalmaaltijd. Het boek heeft er ook toe geleid dat een groep mensen wil dat babi pangang op de lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de Unesco komt te

staan en stiekem hoop ik dat alle aandacht het Chinees-Indische restaurant weer wat populairder heeft gemaakt en dat mensen vaker een bezoek aan hun lokale Chinees brengen.

En dat allemaal door iets wat begon als een hobbyproject. Door mijn voorliefde voor vergane glorie heb ik het Chinees-Indische restaurant jaren geleden al in mijn hart gesloten. De aandoenlijke, ietwat sleets geworden interieurs, de lichtbakken met verweerde plakletters en de wachtruimtes met oude leesportefeuilles. Het ontroert, het stemt melancholisch en het is uitermate fotogeniek.

Voor mijn werk belandde ik tot in de diepste uithoeken van Noord-Holland en in veel dorpen bleek nog een Chinees restaurant te zitten. Ik begon ze te fotograferen en zette de foto's daarvan op Twitter. Dat ontlokte steeds meer reacties, ook bij andere mensen riep het blijkbaar gevoelens van herkenning en nostalgie op. Meer en meer